

Innst. S. nr. 186

(2005-2006)

Innstilling til Stortinget fra justiskomiteen

Dokument nr. 6 (2005-2006)

Innstilling fra justiskomiteen om Ombudsmannnemnda for sivile vernepliktiges innberetning om virksomheten i tiden 1. januar 2002-31. desember 2005

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Ombudsmannsordningen ble innført ved stortingsvedtak i november 1956. Ordningen er basert på en stortingsvalgt nemnd med syv medlemmer. Etter instruks ledes nemnda av en formann som benevnes "Ombudsmannen for sivile vernepliktige". Ombudsmannen skal forberede alle saker som skal forelegges nemnda, og han skal lede nemndas møter og øvrige virksomhet. En hovedbeskjeftigelse for Ombudsmannen består i å behandle saker som blir tatt opp av den enkelte sivilarbeider.

Ifølge Instruks for Ombudsmannnemnda for sivile vernepliktige skal nemnda hvert fjerde år sende beretning om sin virksomhet til Stortinget. I samsvar med instruks skal nemnda bidra til å sikre de allmennmenneskelige rettigheter for sivile vernepliktige. En nærmere konkretisering av oppgavene er nevnt i instruks.

Nemnda har også sett det som naturlig å påse oppfølgingen av andre regler og bestemmelser som måtte bli fastsatt av Stortinget til fordel for sivilarbeiderne. I lys av denne tolkning av sitt mandat har nemnda behandlet de saker av generell og prinsipiell art som er blitt forelagt av Ombudsmannen. Nemnda har innhentet ajourførende informasjon om utviklingen innen siviltjenesten ved at nemnda har besøkt Siviltjenesteadministrasjonen - Dillingøy for å holde seg best mulig informert om siviltjenesten og de tjenestelige forhold for mannskapene.

Etter instruks kan Stortinget og Justisdepartementet forelegge for nemnda alle typer saker som har

betydning for de sivile vernepliktige. Således har nemnda i oktober 2003, etter anmodning fra Justisdepartementet, avgitt høringsuttalelse i forbindelse med departementets forslag om tjenestetidsreduksjon fra 14 til 13 måneder. Nemnda hadde ingen merknader til forslaget.

Nemnda har videre i desember 2005 avgitt høringsuttalelse til Justisdepartementet i forbindelse med forslag til endringer i militærnekte-loven.

I denne fireårsperioden har de aller fleste henvendelser til Ombudsmannen vært relatert til muntlige spørsmål om gjeldende regelverk på forskjellige områder. Etter avklaringer med hensyn til regelverk og dets faste praktisering har muntlige klager ofte resultert i en løsning hvor klager ikke har funnet grunn til en videre skriftlig klagebehandling. Et flertall av sakene gjelder spørsmål om ulike former for sosiale stønader, for eksempel stønad til tannbehandling, bostønad og eventuelt størrelsen på den bostønad som er innvilget.

Mannskaper har også konsultert Ombudsmannen med hensyn til deres tjenesteforhold, og ønske om å skifte oppdragsgiver. Etter regelverket forutsettes at et mannskap skal tjenestegjøre hos samme oppdragsgiver hele tjenestetiden, selv om det riktignok er adgang til å søke overføring til annen oppdragsgiver dersom det foreligger vektige velferdsgrunner. Ombudsmannen har også fått forelagt saker om innkvartering under siviltjenesten.

Etter Ombudsmannens syn utfører Siviltjenesten og Justisdepartementet en fast og lik praktisering av gjeldende bestemmelser.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Anne Marit Bjørnflaten, Thomas Breen, Ingrid Heggø og Hilde Magnusson Lydvo, fra Fremskrittspartiet, Jan Arild Ellingsen, Solveig Horne og Thore A. Nistad, fra Høyre, Elisabeth

Aspaker og André Oktay Dahl, og fra Sosialistisk Venstreparti, Olav Gunnar Ballo, viser til at Ombudsmannsnemndas hovedoppgave er å sikre rettighetene for de sivile vernepliktige, herunder bl.a. å påse at militærnekerlovens bestemmelser om likebehandling mellom sivilarbeiderne og "Hærens mannskaper" følges opp. Komiteen mener at innberetningen for tidsrommet 1. januar 2002-31. desember 2005 gir en god beskrivelse av virksomheten og aktivitetsnivået.

Komiteen har merket seg at det i perioden har vært en reduksjon i vernepliktige og at dette har skapt en uforutsigbar mannskapsproduksjon med direkte konsekvenser for de vernepliktige og oppdragsgiverne.

Komiteen har også merket seg at i perioden har tjenestetiden blitt redusert fra 14 måneder til 13 måneder og at Justisdepartementet har foreslått en ytterligere nedsettelse av tjenestetiden til 12 måneder. Det har også i perioden blitt innført nye innkallingsrutiner og opprettelse av innkallingsreserver, noe som har vært ressurskrevende. Komiteen har derfor merket seg at administrasjonen i perioden har innført ansettelsestopp.

Komiteen er tilfreds med at VOKT, volds- og konfliktforebyggende tjeneste, er en prioritert tjenestereform og at evaluering av VOKT har vært entydig positiv. Komiteen viser til at de voldsforebyggende tjenes-

tene utfordres ved de nye innkallingsrutinene, og av det faktum at de vernepliktige blir yngre. Når det gjelder økonomien i Siviltjenesten, viser komiteen til at det i perioden har vært en reduksjon i tildelingen, og det har ikke blitt tatt hensyn til økning i dimisjonsgodtgjørelsen. En satsøkning for oppdragsgiver vil kunne gi økte inntekter.

Komiteen viser til at Siviltjenesten disponerer mange gode og landsdekkende oppdragsgivere, men komiteen er bekymret hvis betalingsbetingelsene og pålagte oppgaver øker for mye, slik at vi mister disse oppdragsgivere.

Komiteen har merket seg at klagesaker er løst eller blitt avverget ved kontorets veiledning til lokale tillitsmenn eller mannskaper.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument nr. 6 (2005-2006) - om Ombudsmannsnemnda for sivile vernepliktiges innberetning om virksomheten i tiden 1. januar 2002-31. desember 2005 - vedlegges protokollen.

Oslo, i justiskomiteen, den 1. juni 2006

Anne Marit Bjørnflaten
leder

Solveig Horne
ordfører